

98 . Istria | Județ: Constanța | Punct: Extramuros - Poarta Mare - Turnul Mare | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 62039.01

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca greacă, Epoca elenistică, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie, Epoca migrațiilor

Tipuri sit: amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Alexandru Bădescu, Liliana Chicoș, Raluca Milea, Viorica Rusu-Bolindeț, Alexandru Suceveanu

Instituții: Muzeul Național de Istorie a României, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București

Raport

Sectorul basilica extra muros a fost deschis în anul 2001. Obiectivele cercetării arheologice au vizat, pe de o parte, încheierea cercetării singurei basilici creștine timpurii aflate în exteriorul incintei romane târzii și a necropolelor aferente, pe de altă parte, verificarea stratigrafiei din zona extramurană. Informațiile arheologice obținute urmează să fie coroborate cu cele ale colegilor de la Muzeul Național de Istorie a României, care cercetează zona aflată de-a lungul incintei romane târzii (Turnu Mare-Poarta Mare).

Basilica extra muros

Cercetările arheologice la acest obiectiv au debutat în anul 2001, când au fost făcute singurele sondaje recente pe latura de N a basilicii¹. Curățarea obiectivului în vederea pregătirii pentru o conservare primară a permis obținerea de noi date legate de etapele de funcționare ale basilicii și a fost realizat un relevu foarte precis al ei, cu stadiul actual de conservare². În campaniile următoare, în absența unui specialist pe perioada romană târzie în colectivul de cercetare, basilica a fost curățată în fiecare an, fără a se efectua săpături arheologice.

Secțiunea V-E

Datorită forței de muncă reduse numeric, cercetarea arheologică din campania anului 2004 s-a concentrat pe cei 15 x 4 m inițiali ai secțiunii. Din același motiv, ca și din necesitatea de a termina dezvelirea monumentelor antice din extremitatea vestică a secțiunii, datorită pericolului prăbușirii profilelor ca urmare a intemperiei, în anul 2005 cercetarea arheologică s-a concentrat pe aceeași suprafață. Profilul de N din cei 15 m inițiali ai secțiunii SI a fost afectat de intemperii, ceea ce a necesitat extinderea cu încă 0,60 m în această parte a ei, secțiunea având acum dimensiunile de 15 x 4,60 m. Acest fapt a necesitat un volum mare de muncă, pe aceeași latură de N fiind depozitat și pământul provenit din săpătură, care a trebuit mutat la o distanță care să nu periclitaze siguranța desfășurării cercetării arheologice.

Obiectivul principal al campaniei anului 2005 l-a constituit urmărirea nivelului de călcare al porticului de perioadă elenistică târzie, descoperit în campania precedentă³. Totodată, cercetarea arheologică a vizat dezvelirea posibilelor monumente de perioadă grecească în vederea finalizării săpăturilor în extremitatea vestică a secțiunii SI, unde, datorită suprafeței săpate (15 x 4,60 m) și a adâncimii mari (-2,90 m), există pericolul prăbușirii profilelor de la un an la altul.

Rezultatele cercetării arheologice din campania 2005 se pot urmări prin obiectivele dezvelite:

Clădirea în opus graecum

În campania acestui an am continuat să ne adâncim, în vederea atingerii bazei fundației construcției în discuție⁴. Temelia clădirii nu a fost dezvelită încă în totalitate, ci numai pe înălțimea de 0,85 m, fiind

alcătuită din pietre de dimensiuni variabile, puse neglijent. Peste ele s-au turnat: un strat compact de mortar, care constituie o crepidă de 0,04 m. Un alt strat de mortar a apărut în 2005 la 0,46 m de primul, fiind vizibil îndeosebi pe latura estică a clădirii și pe extremitatea nord-vestică, dezvelită, a ei. În campaniile viitoare se va urmări dezvelirea în suprafață a clădirii în opus graecum, fiind necesară conservarea primară și apoi punerea în valoare muzeistico-turistică a acesteia.

Porticul elenistic târziu

Descoperirea cea mai importantă a campaniei 2004 a constituit-o dezvelirea, în gropile a patru dintre cuptoarele atelierului de prelucrarea a metalelor (nr. 13, 4, 10, 5'), a patru baze de coloane, care aparțin unui portic, dintr-o fază anterioară cuptoarelor.

Cele patru baze de coloane aparțineau unui portic – din care s-au păstrat postamentele și primul tambur din calcar ale unor coloane. În secțiunea SI, el a fost descoperit aproape pe diagonală pe lățimea acesteia, pe o lungime de 8,20 m, fiind orientat NE-SV, ca toate elementele de construcție dezvelite până acum în secțiunea amintită.

Cercetările arheologice din anul 2005 au dus la dezvelirea în totalitate a postamentelor coloanelor porticului. Ca urmare a acestui fapt, am putut face observații complete legate de amplasamentul și modul de construire al acestora.

Coloanele

Coloana nr.1 – este situată în extremitatea sud-vestică a secțiunii, la 3,30 m de colțul similar al acesteia (respectiv la 0,80 m V de locul în care clădirea în opus graecum intră în profilul sudic). Postamentul ei este, probabil, o spolie – o piatră din gresie gălbui-verzuie, cu dimensiunile de 0,70 x 0,70 x 0,61 x 0,48 m, spartă în mod neregulat pe latura sudică. Aceasta din urmă este aproape lipită de temelia clădirii în opus graecum. De altfel, din cauza gropii de fundare a construcției amintite mai sus, postamentul coloanei nr.1 este înclinat spre SV. El este relativ regulat cioplit comparativ cu postamentele celorlalte trei coloane ale porticului descoperite. Pe latura nordică, apare o profilatură cu înălțimea de 0,08 cm, frumos lucrată, după care piatra este neglijent cioplită până la bază. Înălțimea totală a postamentului este de 0,26 m. Laturile de N și de E sunt îngrijit lucrate, în timp ce latura sudică este spartă în colțul sud-vestic și are o linie neregulată pe restul lungimii ei.

Postamentul coloanei nr.1 a fost așezat pe un „pat de așteptare” reprezentat de un rând de pietre de mici dimensiuni, descoperite deocamdată numai pe laturile de N și de V, parțial pe cea de E.

Primul tambur – singurul păstrat – al coloanei este dintr-un calcar alb-gălbui cochilifer, destul de friabil, însă cel mai bine conservat dintre toate cele patru coloane dezvelite ale porticului. El are diametrul de 0,32 m, un orificiu central cu diametrul de 0,08 m și înălțimea de 0,22 cm. Este amplasat asimetric pe postament, respectiv către colțul nord-estic al acestuia. Distanța dintre marginea estică a postamentului coloanei nr.1 și cel vestic al coloanei următoare (către E) este de 2,72 m (respectiv 3,36 m - distanța dintre centrele orificiilor celor doi tamburi ai coloanelor în discuție), în timp ce distanțele dintre laturile similare ale celorlalți doi tamburi este de 1,10 m respectiv 1,45 m. Această distanță aproape dublă între primele două coloane dezvelite ale porticului ar putea reprezenta o intrare spre interiorul clădirii căreia îi aparținea sau ar fi trebuit să mai existe o coloană în spațiul respectiv, pentru respecta un modul privind amplasamentul coloanelor porticului?

Coloana nr. 2 are latura estică a postamentului așezată aprox. pe colțul fundației clădirii în opus graecum. Postamentul are dimensiunile de 0,84 x 0,78 x 0,64 x 0,60 m, înălțimea de 0,26 m. Apare la adâncimea de -2,42 m și are aceeași înclinare (NE-SV) datorată apropierii foarte mari de fundația clădirii în opus graecum. Spre deosebire însă de coloana precedentă, între temelia clădirii menționate și latura sudică a postamentului coloanei nr.2 există o diferență de câțiva centimetri (respectiv 0,15 m în colțul sud-vestic și 0,06 m în cel nord-estic), însă o piatră mare din colțul edificiului construit în opus graecum vine până în tamburul coloanei. Laturile de V și de E ale postamentului sunt îngrijit cioplite, fără a avea însă profilatură.

Ca și în cazul coloanei precedente, postamentul coloanei în discuție are o profilatură pe latura nordică, cu înălțimea de 0,08 cm, relativ îngrijit lucrată, restul înălțimii laturii respective fiind neîngrijit cioplit. De

asemenea, tamburul păstrat (cu diametrul de 0,32 m și înălțimea de 0,20 m) este tot asimetric amplasat, către colțul nord-estic al postamentului. El este deteriorat pe latura vestică.

Ambele componente păstrate ale coloanei au fost confecționate din aceleași tipuri de materiale ca și coloana nr.1.

La rândul său, postamentul coloanei nr.2 a fost așezat pe un „pat de așteptare” (aflat la adâncimea de -2,65 -2,70 m) reprezentat de pietre de dimensiuni variate, care au fost puse în evidență pe laturile de N și de E.

Coloana nr.3 – are latura vestică a postamentului la 1,10 m față de latura estică a bazei coloanei precedente (respectiv la 1,78 m față de orificiul din centrul coloanei nr.2). Postamentul are dimensiunile de 0,78 x 0,78 x 0,62 x 0,54 m, înălțimea de 0,26 m. Latura nordică are o profilatură cu înălțimea de 0,08 m îngrijit lucrată, pe restul grosimii ei având o altă profilatură, care iese cu 0,04 m din marginea laturii nordice a postamentului. Celelalte trei laturi sunt neglijent cioplite, ceea ce ne-a sugerat aceeași impresie că piatra din gresie gălbui-verzuie utilizată ca postament pentru coloana în discuție este o spolie.

Tamburul coloanei, cu aceleași dimensiuni ca al coloanelor precedente (0,32 x 0,20 m), a fost confecționat dintr-un calcar alb-gălbui, foarte friabil, ceea ce a făcut ca starea de conservare a sa să fie cea mai precară comparativ cu cea a celorlalți tamburi ai coloanelor porticului. Prezintă o mică adâncitură pe suprafață, în locul în care a fost fixat pe postament. Spre deosebire de celelalte coloane însă, amplasamentul său este mult mai bine centrat, direcționat însă tot spre latura nordică a postamentului.

Postamentul coloanei nr.3 a fost amplasat pe un „pat de așteptare” mai lat decât în cazul coloanelor precedente (pe o lățime de 0,38 m de la latura nordică spre profilul nordic, respectiv de 0,28 m de la latura sudică spre profilul cu aceeași orientare). Acesta este alcătuit din pietre de dimensiuni mai mari, variate – bazalt, calcar gălbui – amplasate sub și în fața postamentului coloanei, pe laturile de N, S și pe colțul sud-vestic. Adâncimea la care apare este cuprinsă între -2,65 -2,71 m.

Coloana nr. 4 este situată la 1,45 m spre SE (latura estică a postamentului său) față de marginea vestică a bazei coloanei nr.3 (respectiv la 2,14 m față de orificiul din centrul coloanei nr.3). Postamentul ei, din aceeași gresie gălbui verzuie ca și în cazul celorlalte coloane, are dimensiunile de 0,88 x 0,54 x 0,40 m x 0,36 m (în cazul laturilor de N și de E lungimea nu este completă deoarece ele intră în profilul nordic al secțiunii SI) și are înălțimea de 0,20 m. Atât după forma neregulată, cât și datorită faptului că pe latura sudică are o profilatură care are marginea așezată invers (ea are 0,04 m înălțime și iese cu 0,02 m în afară față de restul laturii), baza acestei coloane ne sugerează faptul că a fost în mod sigur o spolie, pusă cu capul în jos. Latura nordică, vizibilă parțial datorită intrării în profilul nordic, pare și ea îngrijit lucrată, fără a avea profilatura caracteristică celorlalte trei coloane descoperite. Celelalte laturi sunt neglijent cioplite.

Postamentul are un „pat de așteptare” dezvelit numai pe latura sudică și pe colțul sud-estic, cu o lățime maximă de 0,32 m, constituit din pietre de dimensiuni diferite, aflate sub și în jurul său.

Tamburul coloanei (0,32 x 0,20 m), lucrat din același calcar alb-gălbui friabil ca și fusul coloanei precedente, este asimetric situat pe postament, respectiv amplasat către colțul nord-estic al acestuia. Starea lui de conservare este destul de precară, fiind fracturat aproape total.

În campania acestui an, la extinderea secțiunii V-E către N, a fost desființat un mic martor, reprezentat de colțul nord-estic al camerei A din faza IV A, care împiedica observarea liniei coloanelor. Ca urmare a acestui fapt, acum se poate constata faptul că acestea nu sunt așezate perfect simetric una față de alta, ci ele prezintă diferite deviații date de amplasarea postamentelor și a tamburilor lor.

Nivelul de călcare al porticului părea să fie sugerat în campania anului trecut de două pietre de mari dimensiuni (1,20 x 0,25 m, respectiv 0,66 x 0,17 m), reutilizate în fundația clădirii construite în tehnica opus graecum. Lucrate din același material litic ca și postamentele coloanelor porticului – gresie gălbui-verzuie – și cea mai mare dintre ele cioplită pe una din laturi, ele ne-au determinat să presupunem că ar putea aparține unui pavaj, care ar reprezenta nivelul de călcare al porticului. Cercetările arheologice din acest an au urmărit în mod expres surprinderea nivelului de călcare al porticului și cele constatate au fost următoarele: în c. 4-5 ale secțiunii, în spațiul dintre latura estică a clădirii în opus graecum, coloanele 3 și 4 și până la jumătatea laturii

nordice a clădirii prinse în colțul sud-estic al suprafeței săpate, la adâncimea de -2,50-2,68 m, a apărut un strat de pietre de dimensiuni variabile, amplasate neregulate. Acestea stăteau pe un nivel reprezentat de un lut galben compact, în care sporadic au apărut pietricele și fragmente ceramice. Întrucât pietrele respective aveau un aspect neregulat și nu se întindeau pe toată zona în care apăruseră coloanele porticului, ele nu puteau constitui un pavaj al acestuia este posibil ca ele să fi aparținut în schimb nivelului de construcție al fundației clădirii în opus graecum. În schimb, stratul de lut galben, cu o grosime de 0,20-0,25 m, surprins pe întreaga suprafață a porticului, a reprezentat nivelul de călcare al acestuia, fapt sugerat și de profilatura postamentelor a trei dintre coloane. Acestea din urmă aveau latura nordică cu profilatura îngrijit lucrată numai pe o înălțime de 0,08 m, restul laturii fiind rudimentar lucrat. Acest fapt ne sugerează ipoteza că postamentul coloanelor era vizibil până la limita inferioară a acestei profilaturi (e?t??t???a), stratul de lut galben care fost surprins de la acest nivel fiind, prin urmare, nivelul de călcare al porticului.

Totodată, atât existența profilaturii numai pe latura nordică a postamentelor majorității coloanelor dezvelite, cât și modul de amplasare al tamburilor acestora – cu predilecție către aceeași latură – ne-a condus la ideea că spre N ar putea fi exteriorul porticului, respectiv către S interiorul său. De asemenea, judecând după caracterul modest al postamentelor (probabil majoritatea spoli) și al tamburilor păstrați, este posibil ca restul din fusul coloanelor porticului să fi fost din lemn.

Posibila clădire căreia îi aparținea porticul

Stabilirea exteriorului, respectiv al interiorului porticului a pus problema unei posibile clădiri căreia îi aparținea porticul. În c. 5 al secțiunii, la 1,12 m spre E de soclul edificiului în opus graecum, a apărut un colț de clădire, care a fost dezvelit parțial din anii 2003-2004. Inițial, a fost pus în evidență zidul orientat N-S al acestei clădiri – de fapt o elevație din pietre de calcar, șist și bazalt legate cu lut galben, așezate pe o fundație mai veche. Zidul respectiv (cu dimensiunile de 1,85 x 0,60 m), aparținea fazei II A. Pe măsură ce ne-am adâncit în suprafață, s-a putut observa că temelia mai veche are tehnica diferită de construcție față de elevația zidului – până acum au fost descoperite 10 asize succesive de pietre de mari dimensiuni, legate tot cu lut, dar foarte îngrijit aranjate, înălțimea dezvelită a zidului fiind acum de 1,04 m. De asemenea, cu ocazia săpării cuptorului nr. 8 din atelierul de prelucrare a metalelor, a fost găsit și peretele nordic al acestuia, de formă semicirculară, alcătuit din pietre de șist și calcar legate cu lut. În campania acestui an, am constatat că acest perete era așezat la rândul lui pe o temelie mai veche, orientată NV-SE, care face colț cu fundația peste care s-a construit elevația zidului din faza II A. Zidul respectiv a fost dezvelit pe o lungime de 4 m (spre V intră în profilul sudic), are lățimea cuprinsă între 0,48-0,54 m și deocamdată are înălțimea de 0,20 m (două asize); apare la o adâncime cuprinsă între -2,50 -2,61 m.

Clădirea delimitată de cele două fundații de ziduri descrise mai sus are colțul său nord-estic în exteriorul postamentului coloanei nr.4, la 1,76 m spre E de latura estică a acestuia și la 2,32 m spre interior de latura sa sudică. Ea este orientată paralel cu porticul, iar nivelul fundației zidurilor componente corespunde cu nivelul acestuia. O prelungire ipotetică a traseului zidului orientat NE-SV al aceleiași construcții ne-ar putea indica o posibilă construcție căreia îi aparținea porticul (șirul coloanelor ar putea continua spre NE, dar și spre SV), însă, deocamdată, datorită porțiunii mici, dezvelite, a clădirii, formulăm această opinie ca ipoteză de lucru.

Datarea porticului ne-a fost oferită deocamdată de cele câteva monede de bronz care au fost găsite în umpluturile cuptoarelor în care au fost descoperite coloanele. Ele se încadrează intervalului cronologic reprezentat de sec. I a.Chr. – I p.Chr.6, deci perioadei elenistice târzii. Descoperirile de monede din acest an de pe și din nivelul de călcare al porticului sperăm să aducă un plus de informație în legătură cu încadrarea cronologică a porticului și a clădirii căreia i-a aparținut. Ele sunt în curs de restaurare.

Locuințele anterioare porticului

Cercetările arheologice din anul 2005 au dus la dezvelirea, în colțul extrem sud-vestic al secțiunii V-E, a urmelor a două locuințe.

Locuința L1 a fost anunțată de un strat de dărâmtură, constituit din țigle și olane de acoperiș, care se întindea pe o suprafață de 2,60 x 2,70 m (față de profilul sudic, respectiv vestic), la adâncimea de -2,00 -2,15 m. La adâncire, au apărut câte un rând de pietre așezate relativ ordonat pe laturile de N și de E ale spațiului acoperit anterior de resturile acoperișului, ca și urmele unei vetre situate în colțul format de acestea.

Pe nivelul pe care a rămas săpătura arheologică în acest an, din locuința L1 am surprins numai colțul ei nord-estic, delimitat de un ziduleț reprezentat de un rând de pietre relativ ordonat aranjate pe latura de N (lungimea dezvelită este de 2,14 m, lățimea maximă este de 0,40 m, practic vizibilă este linia interioară a lui), în timp ce latura estică este demarcată de un zid mai bine constituit, cu limitele marcate de pietre puse pe cant. Acesta din urmă, cu dimensiunile cunoscute de 1,80 x 0,50 m, este compus din pietre de calcar de dimensiuni diferite, dintre care se remarcă o spolie, aflată la 0,30 m spre N de latura orientată similar a primei coloane a porticului. Este vorba despre un bloc de calcar de 0,46 x 0,48 m, care are spre latura estică două orificii cioplite, probabil pentru ca blocul respectiv să fie fixat undeva.

În colțul nord-estic al locuinței L1 s-a conturat foarte bine o vatră, pusă în evidență prin prezența unor urme puternice de arsură, cărbune și cenușă. Pe ea au fost găsite două vase, dintre care unul a fost întreg, care aveau în interior urme organice puternic arse.

Locuința L2 pare să continue spre NE locuința descrisă mai sus. În stadiul actual al cercetării, ea pare să aibă un colț – cel de SV - delimitat la 0,96 m de colțul locuinței L1, având, pe lungimea indicată, perete comun cu locuința anterioară, respectiv zidul orientat N-S al acesteia. Colțul respectiv al locuinței L2 este marcat de un rând de pietre puse pe cant (0,40 x 0,10 m), în interiorul lui fiind descoperită de asemenea o vatră. Ca și în cazul locuinței precedente, ea a fost marcată de prezența unor urme puternice de arsură, lut ars și cenușă. Pe vatră a fost descoperită de asemenea o oală fragmentară, cu urme de alimente arse în interior. Cercetarea arheologică s-a oprit pe acest nivel, fără a cunoaște întreg conturul locuinței L2. Ea ar putea reprezenta foarte bine chiar o altă încăpere a locuinței L1, însă acest lucru urmează a fi stabilit în campania viitoare.

Încadrarea cronologică a elementelor constructive amintite mai sus o putem formula deocamdată numai pe baze stratigrafice, până la prelucrarea materialelor arheologice descoperite în campania acestui an. Astfel, zidul orientat N-S al locuinței L1 merge sub patul de așteptare al coloanei nr.1 a porticului, după cum fundația de zid din interiorul porticului, aflată în vecinătatea coloanelor nr. 3 și 4 se află de asemenea pe un nivel aflat sub substrucțiunile acelorasi coloane. Prin urmare, ele sunt anterioare porticului. Din păcate, materialul arheologic descoperit în interiorul locuințelor L1-L2 este foarte rulat și fragmentar, însă el pare să fie tot de factură elenistică. Până la determinarea monedelor descoperite pe acest nivel, postulăm cu titlu de ipoteză de lucru că elementele constructive anterioare porticului descoperite în campania acestui an sunt de perioadă elenistică, fără a putea preciza, deocamdată, un interval cronologic mai precis.

Materialul arheologic nu a fost foarte bogat în campania acestui an. Cu excepția celor 18 monede descoperite (ele provenind și de pe nivelul atelierului de prelucrarea metalelor, la desființarea colțului nord-estic al camerei A din faza IV A, unde artefactele descoperite au fost mult mai numeroase), materialul ceramic a fost în general constituit din câteva fragmente de ceramică fină cu decor în tehnica barbotinei și cu firnis de bună calitate și în majoritate dintr-un material ceramic de uz comun, în multe cazuri rulat. S-au mai descoperit câteva fragmente de vase din sticlă, oase în curs de prelucrare de pe nivelul atelierului de prelucrare a metalelor.

Descoperirea porticului unei clădiri aflate în imediata apropiere a incintei elenistice, ca și a unor locuințe anterioare acestuia, tot de perioadă elenistică, oferă date noi legate de caracterul și intensitatea locuirii în această zonă. Totodată, în condițiile în care se vor scoate la lumină vestigii aparținând perioadei grecești în zona extramurană, neconstatate până acum aici, plusul de informație câștigat va fi evident pentru cunoașterea stratigrafiei sitului.

În campaniile următoare se va urmări atât finalizarea cercetării în extremitatea vestică a secțiunii V-E, cât și dezvelirea în suprafață a clădirii în opus graecum, în vederea conservării ei primare.

Note

- 1. Un scurt istoric al cercetărilor basilicii extra muros, ca și rezultatele preliminare ale acestei prime campanii de săpături arheologice au fost publicate în CCA 2002, p. 168-170.
2. O sinteză asupra datelor cunoscute referitoare la basilica extra muros și a necropolelor aferente, inclusiv

cu informațiile noi obținute în urma cercetărilor din anul 2001 la Viorica Rusu-Bolindeț, Al. Bădescu, Histria. Sectorul basilica extra muros, SCIVA, 54-55, 2003-2004 (în curs de apariție).

3. Semnalarea obiectivului în discuție în CCA 2005

4. Această clădire, impresionantă ca dimensiuni și tehnică de construcție, a fost descrisă în CCA 2003, p. 164, precum și în CCA 2004, p. 157.

5. Sugestii oferite de prof. Alexandru Suceveanu, Konrad Zimmerman, Iulian Bârzescu, arh. Dinu Teodorescu, arh. Monica Mărgineanu-Cârstoiu în timpul campaniei arheologice, cărora le mulțumim și pe această cale.

6. Monede bătute la Istros, emisiune autonomă de tip Apollo pe omphalos (sec. I a.Chr.) și emisiune pseudo-autonomă de tip Athena (sf. sec. I a.Chr. - sec. I p.Chr.). Determinările monedelor au fost făcute de colegul Mihai Dima.

Informații suplimentare online

[Raportul 3410 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://mapserver.cimec.ro)
